

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Constantia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

quomodo se ipsum consolatus sit Diogenes. *Aliam in Var. Graec. fol. 28. 64. 38.* Consolatoria ad infernum, & cui tempestas praedia infestauerat. *Antonius Guevara Epist. 36.* Consolatoria ad Nicostiam Zelotypam. *Epist. Theanus Graeca.*
Vide Adversus.

Constantia.

DEFINITIO: ET ETYMOLOG.

CONSTANTIA, Graece βεβαιωσις, 305, 306, & βεβαιωσις, 306, constans dicitur. Est autem constantia virtus faciens firmiter persistere in bono contra difficultatem, quae prouenit quibuscunque impedimentis exterioribus, aliis ab impedimento diuturnitatis, quia contra hoc est perferantia. *Ex B. Thom. secunda secunda quaestio 173. articulo 3.* Constantia Hebr. *Chez Kab,* Graece *ισχυρος*, à firmitudine & immoto animi proposito delimitur, leuitati opposita.

Constantia est stabilitas animi firmi, & in proposito perferans. A consto, id est, firmus sto, in statu permanco.

Constantia & firmitas sic differunt: Quod firmitas est virtus faciens permanentiam in opere, sed constantia in proposito. *Ex B. Thom. 3. sent. dist. 33. q. 3. art. 13.*

Constare aliquando significat compositum esse, aliquando conuenire, aliquando manifestum esse, nonnunquam iuppeditare. Item consistere & firmum esse. Inde constans, hoc est, firmus & tenax propositi, & constantia animi firmitudo dicitur.

Constantia est per quam animi stabiles in proposito nulla in parte titubant. Huius contrarium vacillatio, ut quidam vero, vanitas. Vel, est stabilitas animi firmi, & in proposito perferans. Graece dicitur βεβαιωσις.

BIBLICI LOCI.

Constantia in verbis & factis commendatur, *Matth. 5. Serfic. 37. 2. Corin. 1. 17. Ephes. 4. 14. Iacob. 1. 4. & 5. 12. 1. Petr. 3. 15. 2. Petr. 1. 12. 1. Joan. 2. 24. Iude 6. 3. Donum Dei est, Act. 4. 29. 1. Cor. 8. 6. Ephes. 6. 11. Phil. 1. 8. 29. 30. itaque à Deo petenda, Act. 4. 29. Ephes. 6. 18.*

POETICAE SENTENTIAE.

Claud. 2. Stil.

Constantia, futile ne quid, infirmumq; gerat.

Virg. 4. An.

Mens immota manet, lacrymae soluantur inanes.

Quid. 8. Met.

Flamma Meleagrius ab illa vritur, & caecis torret viscera sentit ignibus, ac magnos superat virtute dolores.

Idem 9. Met.

Nec tedia capiti, vlla mei captiui, dum spiritus iste manebit.

Idem 15. Met.

Fortis, & infelix, & plus quam femina, virgo ducitur ad tumulum, diuocq; sit hostia busto. Vtere iam dudum generoso sanguine, dixit, mors tantum sellem matrem mea fallere posset.

Idem Epist. 15.

Nec piget aut inquam vultu elegisse videbor: Permanet in voto mens mea firma suo.

Idem 5. Trist. 5.

Fert tamen, ut debet, casus patienter amarus, More nec indomitae freno recusat equi. Nec forte perperam sperat sibi Numisus iram, Concius in culpa non scelus esse sua.

Hor. 4. Carm. 9.

Est animus tibi ferunq; prudens, & secundis temporibus, dubijsq; rebus.

Lucanus 5.

Intrepidi quoscunq; datus mihi Numina mortem accipiam.

Idem 9.

Ille Deo plenus tacita quem mente gerebat Effudit dignas adytis e pectore Voces. Quid queri Labiene tubas? an liber in armis Occubuisse velim porius, quam regna videre? An sit vira mihi, sed longa? an differat atas? An noceat vis Silla bono? Fortunamq; perdat Opposita virtute minas? laudandusq; velle Sit satis, & nunquam successu crescat honestum? Scimus & hoc nobis non alium miseret Hammon,

Silius 1.

At Peni succensa irata, turbataq; iustis, Et seuis gens: lae a ruunt tormentisq; portata. Non ignes, candensq; chalybi, non verbera pugilatis innumeris lacrum scindentea corpore Carnificose manus: penitusq; infusa modica Pestis, & in medio licentes tollere flamma Cessauere, seruum sese dicensq; per artem Saucia extenti, quantum tormentis inebriant Creuerunt artus, atq; omni sanguine rupta Ossis liquefactis sumarunt seruida membra. Mens in acta manet, superat, ridetq; dolens. Spectantis similes seffosq; labore manijuro Incepit, dominisq; errem clamare respicit.

Stat. 2. Sil. 1.

At hic, quem geminus, felix homines, Dicit Et dubios casus, & caesa lubrica Vita Effugit, immixtis fati non ille rogant, Non rimis, met ut ve mori.

Idem 3. Sil. 1.

Nec tamen hic nisi at quietis, probitas se fecerat Intemuit: renor idem animo, moreq; modisq; Fortuna crescenter manent.

Sil. 3. Hannibal oratio.

An Romana iuga, & famulas Carthagini Perpetuar? stimulant Manes noctibus, per tota Inceptans genitor, stant ara atq; horrida, Ante oculos breuitatisq; setat matribus horre Prolatere diem, sedeam ne, Sr uenerit quae Me tantum Carthage? & qui sim uelut vna Gens hominum, let hisq; metu decora alta rebus Quantum etenim distant a morte silentia? Vna

Hor. 3. Carm. 5. Reguli constantia.

Fertur pudica coniugis oculo, Paruosq; natos, Sr capti minor, A se remouisse, & virilem Toruis humi possessisse vulnum, Donec latens ois consilio patres Firmaret auctor nunquam alius dato, Interq; merentes amicos Egregius properaret exsul. At quis sciebat, que sibi Barbarus Tortor pararet, non aliter tamen Dimouit obstantes amicos, Et populum reditus morantem. Quous scilicet un long a negotia Dyudicata bre relinqueret, Tendens Venafanos in agros, Aut Lacedaemonium Tarentum.

Sil. 6. Reguli oratio.

Tum palmas simi at rollens, ac luminata iustis, rectisq; dator, qui cuncta gubernas, Nec leuor mihi diua fides, Serranag, lauo, Quos reditus testes in: at a mente Vocas, Sic mihi fas me digna loqui. Latetq; tuere Voce foci: ibo ad Tyros non sequar, inquit, Si ante fide reditus, & saluo sedere pena. Sic nobis vrum exitio desistit honorum Tendere: tot bellis, totq; anni frequentibus Nunq; etiam vinculis, & longo carcere totum Captiuo in senio vire, fuit ille, nec inquam Dum fuit a duro cessauit munere Martis Regulus, ex sanguis spectatus corpore natum. At non Carthago fraudans domus, in sua quae E nobis restet, iuuenes parat aspera ferro Pectora captiuos nostrae penae senecta. Ire dolos contra: genyq; astu fallere lae d' D' fcat ne capto, quantum tibi Roma iupersit. Nec vero placet nisi quae de morte parentum Pax erit, expofunt Libyci, nobisq; deare Hac referenda pari libeat si pendere bellum Fudere, & ex aquo geminas conferere leges. Sed mihi sit Stygios ante iuratus perat. Talia quam videram ferientes patia Latio. Hac satis Tyria se tam reddidit tra.

Marzial. 1. De Scruola constantia.

Dum peteret regem decepta satellitro destra Imecit sacris se peritura facis Sed iam sana pius miracula non: vltis hostis. Et rapum flammis iustis abire curam. Vtere quam potuit contempto Mucius igne, Hanc spectare manum Porfena non potuit. Maior decepe fama est & gloria destra: Si non errasset, fecerat illa minas.

Silius 1. Scipionis constantia.

Tum iuuenis, quacunq; datus sit, daretur

Obsequium, aut culpa modo peiora cessent.

Sil. 7. Camilla constantia.

Quantus qualisq; fuffis

Quam passus Lare & extorris Capitolia curru
Pueras exsul, sibi corpora cesa Camille
Dammata quot sunt dextra? pacata fuisse
De consilia Siro, mensq; impetrabilis ira,
Mora fatisq; solum septris Eneia regna.
Nullaq; thure flares errarum vertice Roma.

Sil. 13. Coclitis constantia, & fortitudo.

Taliter ille ruentem

Tyberidis in ripas regem, solusq; reuulsis
Fere ferax potuit exclusis redcurrere regna.

Hora. Carm. 10.

Sperat infestis metuis secundis
Alteram sortem bene preparatum
Pellis.

Virg. Georg.

Nec timere aliorum meminum, non mollia possunt
Præa mouere animam.

Hol. 13. Carm.

Quis est tenacem propofiti virum,
Nec animam ardar prava iubentium,
Nec vultus instantis tyranni,
Nec quævis solida neq; aufer
Dax regneris turbidus, Adria.
Nec salmantis magna manus Ionis,
Si fallax illabatur orbi,
Impudam ferent rursus.

SENTENTIÆ PHILOSOPHICÆ.

Delaboribus, qui ad actum gustatumque obriunt, qui ita ani-

malibus sunt, vt ab his vincatur que etiam plerique superant, mol-

licus nominatur: qui vero ea vincit a quibus plerique vin-

cent, seorsitas & patiens. 1. 7. Ethic. c. 7.

Quæ ratione deficit his in rebus, quibus plerique & oblitere
non possunt: is mollis & delicatus habendus est. lib. 7. Eth.
1. 2. Magn. Mor. c. 6.

Delicia quædam animi est mollicies, vt si quis vestem trahat, ne
nunc elette tollenda suscipiat molestiam & dolorem. Et qui imi-

terit hinc & egrum, non se miserum esse putat: cum sit misero
in similibus.

Constantia est continens impotenti: & molli ac delicato constant
patens. Constantia etiam & patientia in resistendo est: in vincen-

do constantia. ibid.

Quis in voluptatibus succumbat, quibus plerique possunt ob-

stare, idem qui se mirum: præsertim si neque natura totius ge-

neris morbo impeditus non possit oblitere. ibid.

Imperans videtur si quis est ad ludum propensior, qui ta-

menolus dicitur: ludus enim leuamentum est, si quidem requies.

Labores non ferat quos aut seniores, aut qui in deliciis viuunt,
qui maiore inquit potestate ac vniuersaliter imbecilliores: ut
dicitur mollicies sunt signa. Lib. 2. Rhet. ad Theod. c. 5.

ΑΡΟΦΗΡΕΜΑΤΑ.

Delicias quum fe vnam è filiabus Dionysio tyranno matrimo-

niale in ioleret, dixissetque, se potius mortem filia impre-

caam a tyranno eam detineri: re intellecta Dionysius, illum
delicias. Sed interrogatus ab illo, num de filia collocaione,
quæ dicitur admodum prius ita nunc ferret? Respondit rerum à fe ge-

neris mollicies affici quidem, ditorum autem nulla poenitentia
erant. Bras. 1. 2. c. 1.

Delicias ab Alexandro Phareo captus, tyranno nuntiavit, ab-

nendi, more que ac modo meo adhortandi ad virtutem, quemcumq;

fueris ex vobis nactus. Plaro in Apolog.

Dioegenes, cuidam monenti vt iam senex quiesceret à laboribus:
Quid, inquit, si in stadio currerem, vtrum oportet iam metæ vicini
studium hoc magis & constantem intendendum, quo minus super-

est vitæ, quod turpe sit; tum ab honesto instituto refrigescere
Laert. 1. 6.

Eteocles, Antipater quum à Lacedæmonis obfides quinquaginta
peteret, Eteocles Ephorus, vir omnium constantissimus, respondit,
se pueros quidem non daturum, ne paterna priuati educatione ma-

lis moribus imbuerentur, qua carentes, ne ciues quidem essent: sed
senes mulieresque, duplo, si velit, plures daturum. Ille vero cum
multo grauius, nisi obfides acciperet, minaretur, respondit Eteo-

cles: Non curamus minas, nam si grauiora morte nobis imperas, fa-

cius moriemur. Bras. 1. 2. c. 1. ex Plat.

Manlius quum oblatum à Quiritibus consilium aduerse ocu-

lorum valetudinis exultatione denegaret, instantibus cunctis im-

mobili animo ac vultu: Alium (inquit) Quiritis quærite, ad quem
hunc transferatis honorem: nam ego vestros mores nec ferre pos-

sum, nec vos meum impetium perpeti. Liv. 1. 6. Dec. 3. Fab. Max. 1. 6.
c. 4. Plinius Junior de Sillis illustribus, c. 28.

Cyaneus, Decius Brutus, Marci Bruti patrulis, quum contra
Antonium in Hispaniam exercitum duxisset, totamque Lusitaniam
subegisset; excepta Cyania vrbe, que magna constantia arma reti-

nebat, redemptionem tentauit. Sed ciues vrbs omnes vno ore
Bruti legatis constantissime responderunt, se à parentibus ferum
bellicaque instrumenta accepisse, quibus verem tuerentur: non au-

rium, vel quicquam aliud, quo libertatem ab aliis emerent. Bras. 1. 2.
cap. 1.

Cato Vicensis, quum deploratis rebus amici hortarentur Cato-

nem, vt ad Cæsaris clementiam confugeret: respondit Victorum
esse, & eorum qui deliquissent, supplicare: Catonem nec vitium
nec captum esse, qui se per omnem vitam iniuctam præstitisset, ac

Cæsa rem honestate iustitiaque longe superasset. Cæsa rem potius
victum captumque esse, qui bellum, quod diu negasset se moliri
aduerse patriam, nunc id egisse conuictus esset. Proinde pro se Cæ-

sarem oraret, qui vellent, pro Catoe neminem orare debere. Plus.
in Cat.

Idem quum in domo Drusi auunculi, tribuni tunc plebis, edu-

retur, ad eumque Drusum Latini de ciuitate impetranda conue-

niissent, à Q. Popedio Latimbrum principe rogatus, vt locos apud
auunculum adiuuaret: constanti vultu, Non facturum se, respon-

dit. Iterum deinde sepiusque interpellatus in proposito vultu eo-

dem; persistit. Tunc Popedius, in excelsum ædium partem eleua-

tum, abiectum se eum inde, ni precibus obtemperaret, minatus
est. Ne hæc Cato puer ab incepto moueri potuit. Expressa est igitur
illa vox hominum: Giatulemur Latini nobis hunc esse tam
paruum, quo senatore, ne sperare quidem ciuitatem licuisset. Plus.
in Catone, ubi Pompeium Syllonem non Popedium vocat. Bras. 1. 2. c. 1.
ex Plat.

C. Manlius, Augusti centurio, captus, & ad Antonium perductus,
quum interrogaretur, Quid de se statui iuberet? Iugulari me, in-

quit, iube: quia non salutis beneficio, nec mortis supplicio adduci
possum, vt aut Cæsaris miles esse desinam, aut tutus esse incipiam.
Bras. 1. 2. c. 1. ex hist. Rom.

T. Vespasianus, cum deprehendisset eos qui in ipsum conspiraue-

rant, deduxit illos in spectaculum, atque inter illos medius confedit:
ac petitis de industria mirallonum gladiis, veluti exploraturus a-

ciem, vnum vni, & alterum alteri commisit, tanquam prouocans ad
id, quod moliebantur. Verum his percussis, Videtisne (inquit) prin-

cipatum fato dari, frustra que tentari facinus potuendi spei? Bras. 1. 2. c. 1.
8. apoph.

Ludouicus Bauarus Ludouicum senioretem Bauaricæ ducem Ste-

phani ducis filium, cum captiuum haberet Albertus Marchio Bran-

denburgensis, non pauca ab eo petiit, que cum ille negasset, traderet
eum in manus duri & inimicissimi sibi principis minabatur. Tum
Ludouicus. Quæ poteris ex me, inquit, libero impetrare, eadem mō-

do ex capto peto. Si quid amplius voles, corpus meum in tua pō-

testate, animum mihi, non tibi obnoxium intuenies. Anem Syll. 1. 2.
comment. in rei gest. Alphons.

ΣΙΜΙΛΙΤΥΔΙΝΕΣ.

Anselmi. Quadratus lapis sex æqualia habet latera: in quod
horum ceciderit, firmiter iacebit. Sic prouidendum est viro iusto,

vt in suo persistat proposito: Huius autem latera sex hæc sunt, pro-

spertas, aduersitas, sui libertas, subiectio, in secreto esse, & in publi-

co: in quibus singulis si à Diabolo impulsetur? sicut, nec à proposito
mouetur. In Simil. c. 17.

Socratis, vestraque basi, ita vir bonus instituto innixus honesto,
nullatenus dimoueri debet. Apud Stob. ser. 1. De prudentia.

Christomi, veluti milites, priusquam veniat pugnandi tempus,
& thoracem abstergunt, & scutum si quid desit, circumspiciunt, &

frenos apparant, & equos omni diligentia nutriunt, ceteraque om-

nia recte diligenterque curant: Sic Christiana constantia & vera fide
Z 2

